

КРИМІНОЛОГІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО АКТУ

Комплексне поняття, що визначає антикримінальну спрямованість чи принаймні криміногенну безпечність положень нормативно-правового акту. Відтак, під кримінологічною неефективністю нормативно-правового акту слід розуміти сукупну властивість правових норм, яка полягає у негативному впливі правового регулювання на елементи системи протидії злочинності та/або створенні додаткових або ж ускладнення існуючих криміногенних факторів. Критерії кримінологічної неефективності нормативно-правового акта чи його проекту можуть бути розподілені на наступні категорії:

1. Відставання норм права від реальних суспільних потреб, неадекватне їх випередження чи інша невідповідність правової регламентації.
2. Соціальна збитковість регулювання правовідносин, коли негативні наслідки і соціальні витрати перевищують позитивні соціальні результати.
3. Привнесення до соціального життя елементів конфліктності інтересів і поведінки різних соціальних груп.
4. Наявність правових передумов для формування колізій правових інтересів у кореспондуючих суб'єктів правовідносин.
5. Невідповідність норм права системі загальноприйнятих більшістю населення життєвих цінностей, культурних традицій, а також соціальним очікуванням населення, стереотипам законослухняної поведінки.
6. Надлишковість публічно-правових форм і методів регулювання суспільних відносин, що невиправдано обмежують свободу соціально-економічної діяльності і можуть призвести до дестабілізації правопорядку.
7. Невідповідність способів (типів) правового регулювання (дозвільний, зобов'язальний, заборонний; диспозитивний, імперативний) сфері та предмету правового регулювання.
8. Необґрунтована комерціалізація обігу суспільних благ як прямими, так і побічними способами.

9. Фінансово-економічна, організаційно-управлінська, наукова, кадрова та інша незабезпеченість практичної реалізації положень нормативно-правового акта чи його проекту.

10. Фінансово необґрунтоване крайньою необхідністю збільшення розміру зовнішньодержавних грошових зобов'язань.

11. Невизначеність об'єктно-предметного та суб'єктного складу правовідносин, умов і підстав їх виникнення, зміни чи припинення.

12. Невизначеність, надширока дискреційність, розбалансованість інтересів суб'єктів правовідносин, їх прав та обов'язків.

13. Недоліки, пов'язані із встановленням юридичної відповідальності, порядку її реалізації (її відсутність, конкуренція видів, необґрунтовані вид, межі покарань, підстави для звільнення від відповідальності тощо).

14. Недоліки формально-логічного, лінгвістичного та юридико-технічного характеру (наявність логічних помилок, колізійність, невиправдано велика кількість бланкетних норм, необґрунтоване використання оціночних та погано визначених понять типу «у разі необхідності», «вжити усіх можливих заходів», «всебічно сприяти», «докладати зусиль» тощо).

Ю.В. Орлов